

J
A
C
K
I
E

TEATTERI

AVOIMET OVET

YHTEISTUOTANTO

MYLLY

TEATTERI

JACKIE – TYTTÖ JA KUOLEMA IV

Ohjaus	Jaakko Kiljunen ja Maiju Tainio
Näyttämöllä	Mirva Kuivalainen ja Yuko Takeda
Teksti	Elfriede Jelinek
Lavastus ja puvut	Oscar Dempsey
Valosuunnittelu	Titus Torniainen
Äänisuunnittelu	Juri Jänis
Nukketeatterillisuus	Maiju Tainio
Pukujen ja rekvisiitan valmistus	Anne Svensk
Dramaturginen dialogi	Pauli Patinen
Suomennos	Jukka-Pekka Pajunen
Esitysajo	Titus Torniainen
Käsiohjelma	Juliane Mikkonen, Salla Hokkanen
Käsiohjelman kuvat	Teemu Kyytinen
Graafikko	Susanna Zographos

Kesto n. 1 tunti 45 minuuttia, sisältäen väliajan.

KANTAESITYS 1.10.2024 TEATTERI AVOIMISSA OVISSA.

Tuotanto Myllyteatteri ja Teatteri Avoimet Ovet
Näytelmän tekijänoikeuksia valvoo Agency North

**TEATTERI AVOIMIEN OVIEEN JA MYLLYTEATTERIN
TOIMINTAA TUKEVAT**

TYÖRYHMÄN KIITOKSET:

Pisko Aunola, Jukka von Boehm, Jarkko Forsman, Daisaku Ikeda, Kimmo Kiljunen, Marja-Liisa Kiljunen, Riikka Kiljunen, Vera Kiljunen, Hanna Kirjavainen, Jonne Kivinen, Jonni Korhonen, Emilia Lehtinen, Riikka Mäntymaa, Ilkka Mikkonen, Suresh Nampuri, Seppo Parkkinen, Anna Puupponen, Pasi ja Marjaliisa Puupponen, Erika Ruotsalainen, Miira Sippola, Marloes Van Son, SITI-Company, Riina Subra, Aimo Tainio, Julle Tainio, Tommi, Kerttu ja Seela, Typerät & Yksinkertaiset, Valtteri Virtanen

I love the Autumn (säv. Yuko Takeda,
san. Jacqueline Kennedy Onassis)

The End of the World (Julie London,
säv. san. Arthur Kent, Sylvia Dee)

OHJAAJIEN SANAT

Nykyisessä kulttuurikielteisessä ja taiteen merkitystä väheksyvässä suomalaisessa yhteiskunnallisessa keskustelussa on olennaista tuoda juuri Jelinekin kaltaisten, haastavien ja sivistyneiden näytelmäkirjailijoiden tekstejä näyttämölle. Tämä on olennainen vastavoima ajassamme, joka viihteellistyy joka tasolla, eikä vaadi meitä ajattelemaan omilla aivoillamme. Olettamus on, että kaiken tulee olla kevyttä, viihdyttävää, myötäkarvaista sekä tietenkin myyvää. Me puolustamme hankaavuutta, pitkäjänteisyyttä, outoutta, ruumiillisuutta, runollisuutta, monitulkintaisuutta ja henkilökohtaisuutta.

Kun puhutaan **Elfriede Jelinekistä**, on tärkeää huomioida muodon kokeilevuus. Hänellä on epäkonventionaalinen ja tajunnanvirtamainen lähestymistapa suhteessa näyttämöteksteihin. Jelinekin näytelmät ovat tekstimassaltaan pitkiä vyörytyksiä ja samalla monitulkintaisuudessaan ja monimerkityksellisyydessään runonkaltaisia

Jackie – Tyttö ja kuolema IV -esityksen yksi keskeinen teema, jota ohjaajina haluamme käsitellä on tarve hallita omaa narratiivia. Vaikka ihminen olisi kuinka vahva tai ulospäin eheä kuori, sisäinen maailmamme on monimutkainen, ristiriitainen ja fragmentaarinen. Tätä kuvaa ihmisestä jatkuvassa dialogissa itsensä kanssa pyrimme tulkinnassamme korostamaan. Näytelmä ei rakenna historiallisesti autenttista kuvaa **Jacqueline Kennedystä** vaan on Jelinekin voimakas tulkinta hänestä. Jelinek haastaa tarinan miehensä puolesta tyynesti uhrautuneesta ensimmäisestä naisesta, amerikkalaisen unelman ja satujen prinsessojen ruumiillistumasta, lähes yli-inhimillisen täydellisestä hahmosta nimeltä Jackie Kennedy. Tämän kuvan myös me haluamme murtaa kutoamalla eräänlaisen anti-sadun, jonka ammolleen repeilevistä halkeamista kurkistetaan yksinäiseen hetkeen onnellisen lopun kääntöpuolella.

Myös elämän ja ruumiin väijäämätön haurastuminen, hajoaminen ja katoaminen ovat esityksen keskiössä. Kuolema kohtaa meistä jokaista luokkaan katsomatta. Meille kyseinen teos on mitä suurimmassa määrin tämän väliaikaisuuden kontemplaatiota ja käsittelyä.

Esitys on eräänlainen henkinen matka, jonka äärellä jätetään hyvätit eletylle elämälle – raastaville ja vaalituille muistoille, jotta voi jatkaa matkaa ikuisuuteen, jotta voi päästää irti.

Jaakko Kiljunen ja **Maiju Tainio**, ohjaajat

ELFRIEDE JELINEK

Elfriede Jelinek syntyi vuonna 1946 Itävallassa, ja asuu nykyään Wienissä ja Saksassa Münchenissä. Hänet on nostettu yhdeksi aikamme merkittävimmistä saksankielisistä kirjailijoista. Jelinekin kattavaan tuotantoon lukeutuu runoja, proosaa ja näytelmiä, kuten myös librettoja, kuunnelmia, elokuvakäsikirjoituksia, käännöksiä ja esseitä. Leimallista hänen teksteilleen on yhteiskunnallisten ja poliittisten epäkohtien kritiikki, ja keskeisiä toistuvia teemoja ovat valtaan ja alistamiseen liittyvät aiheet, kuten seksismi, muukalaisviha ja totalitarismin hirveydet ja vaarat.

Jelinek on tullut Suomessa tutuksi ensimmäisenä erityisesti näytelmien ja teatterin myötä. Tästä huolimatta tulkintoja hänen teoksistaan on nähty suomeksi vain kaksi kertaa aiemmin: *Clara S. Maiju Sallaksen* ohjauksena Teatteri Kehä III:ssa (nykyinen Teatteri Vantaa) 1996 ja **Hilkka-Liisa Iivanaisen** Jalostamo-kollektiiville ohjaama *Rechnitz (Tuhon enkeli)*, jota esitettiin Teatterimontussa Tampereella 2015 ja Kiasma-teatterissa 2016. Lisäksi ainakin *Wolken.Heim* on nähty Suomessa **Jossi Wielerin** ohjauksena Deutsches Schauspielhaus Hamburgin vieraillessa Espoon Teatterissa 1999.

Jelinek voitti Nobelin kirjallisuuspalkinnon vuonna 2004 kirjallisesta tuotannostaan, mikä herätti myös Suomessa kustantajien ja kääntäjien kiinnostuksen laajemmin. Ensimmäinen suomennettu Jelinekin romaani

Pianonsoittaja (Die Klavierspielerin) 1983) ilmestyi Otavan kustantamana syksyllä 2005. Palkitun suomennoksen kääntäjänä toimi **Jukka-Pekka Pajunen**, kuka on kääntänyt myös suomeksi nähdyt Jelinekin näytelmät.

Suuresta myönnettyjen palkintojen ja tunnustusten määrästä huolimatta, Jelinek ja hänen provokatiivinen kirjoitus-tyylinsä jakaa mielipiteitä niin hänen omassa kotimaassaan kuin muuallakin. Jelinekille myönnetty Nobel-palkinto sai aikaan valtavan viha-aallon. Kotimaassaan Itävallassa Jelinekiä kutsuttiin pesänsaastuttajaksi näytelmän *Burgtheater* Saksan Bonnissa 1985 pidetyn kantaesityksen jälkeen. Lisäksi hän on antanut pari kertaa myös esiintymiskiellon näytelmilleen Itävallassa.

Jackie – Tyttö ja kuolema IV on yksi Jelinekin viidestä *Prinssadraamasta*. *Tyttö ja kuolema I- V. Prinssadraamat (Der Tod und das Mädchen I-V. Prinzessinnendramen)* käsittelevät moniulotteisesti mytologisoitua naiseutta ja naiskuva. Draaman viisi itsenäistä tekstiä, joista neljä ovat monologeja, esittelevät Lumikin, Ruususen, Rosamunden, **Jackie Kennedy Onassiksen** sekä **Sylvia Plathin** ja **Ingeborg Bachmannin** ikonisina naiskuvina ja kysyvät, mikä on satujen, tarinoiden, taiteen, valokuvien, pinnallisen julkisuuden tai vaikkapa taidehistorian ja historiankirjoituksen suhde todellisuuteen ja kunakin aikana vallitsevaan naiskuvaan.

JACKIE KENNEDY

Jacqueline Kennedy Onassis (synt. Jacqueline Lee Bouvier) syntyi 28.7.1929 Southamptonissa, New Yorkissa.

Jackie aloitti työn toimittaja-valokuvaajana Washington Times-Heraldissa valmistuttuaan George Washington Universitystä vuonna 1951.

Jackie oli Yhdysvaltojen ensimmäinen nainen 1961–1963 ja Yhdysvaltojen 35. presidentin **John F. Kennedyn** puoliso. Huolimatta lyhyestä kaudestaan ensimmäisenä naisena Valkoisessa talossa Jackie oli yksi tunnetuimmista ja suosituimmista.

Avoliitto John F. Kennedyn kanssa alkoi vuonna 1953 ja jatkui presidentin kuolemaan vuonna 1963.

Jackie Kennedy tunnettiin tyylitajustaan ja eleganssistaan, ja hän on ollut ja on merkittävä muoti-ikoni.

Hänen toinen puolisonsa (1968–1975) oli **Aristoteles Onassis**, yksi maailman rikkaimmista miehistä. Onassiksen kuoleman jälkeen Jackie työskenteli kirjakustantamoissa ja jatkoi toimintaa taiteiden ja kulttuurikohteiden suojelun parissa.

Jacqueline Kennedy Onassis kuoli New Yorkissa 1994.

*"Mä en oo ihan varma, mutta
mä luulen, että Jacqueline
Kennedy oli JFK:n puoliso."*

-Erika, 19 v.

MYLLYTEATTERI

Myllyteatteri on vuonna 2003 Helsingissä **Miira Sippolan** perustama ammattiteatteriryhmä. Toiminnalle on keskeistä uusien muotojen ja esityskonseptien kehittäminen sekä haastavien aiheiden esiin nostaminen taiteen keinoin. Myllyteatterille on myös tunnusomaista moniaineksinen ja materiaallinen esityskieli sekä kansainvälisyys. Toimintansa aikana Myllyteatteri on tuottanut 22 tapahtumakokonaisuutta Suomessa ja ulkomailla.

Taiteellisen työskentelyn ytimessä on korkeatasoinen ja moniammatillinen esiintyjäntyö. Myllyteatterin esiintyjät ovat taustaltaan muun muassa näyttelijöitä, sirkustaiteilijoita, tanssijoita, esitys- ja performanssitaiteilijoita, laulajia sekä muusikoita. Tämä moniammatillinen lähestyminen näyttämöön tuottaa yllättävää ja kiinnostavaa läsnäoloa. Myllyteatteri kokoaa jokaista projektia varten sen taiteellisten vaatimusten mukaisen työryhmän.

Myllyteatteri tuottaa yhden uuden esityksen vuodessa ja esiintyy vaihtelevissa tiloissa. Ryhmä on esiintynyt niin Suomessa kuin ulkomaillakin, muun muassa Puolassa, Portugalissa ja Italiassa.

Ryhmän taiteellinen johtaja on ollut vuodesta 2022 lähtien ohjaaja, näyttelijä **Jaakko Kiljunen**.

TEATTERI AVOIMET OVET

2024 Yhteistuotanto *Rautavaara* saa ensi-iltansa Teatteri Avoimien Ovien näyttämöllä kevätkaudella

Syyskaudella tehdään kaksi yhteistuotantoa: Virpi Haataisen *Tältä kohtaa Aila* työryhmän kanssa ja kantaesityksenä Elfriede Jelinekin *Jackie – Tyttö ja kuolema IV* Myllyteatterin kanssa

2023 Maaliskuussa kantaesitetään *Talvisota*. Syyskuussa saa ensi-iltansa teatterin 25-vuotisjuhlanäytelmä *La Strada*

Marraskuussa pidetään Teatteri Avoimien Ovien tueksi *Sydän auki!* -tukijuhla, jossa esiintyy joukko teatterissa vuosien varrella vierailleita taiteilijoita sekä kaikki teatterin johtajat: Hanna Kirjavainen, Heini Tola sekä perustajajohtaja Liisi Tandefelt

2022 *Marian tunnustus* saa kantaesityksensä kevätkaudella. Syyskauden ensi-ilta *Idiootti* tuotetaan yhteistyössä Agit-Cirkin kanssa

2021 *Open Road Show* ja *Onnellisinta on olla onnellinen* saavat ensi-iltansa syyskaudella

2020 *Sontiainen – balladi koti-ikävästä* saa kantaesityksensä ja jatkaa syyskaudelle koronapandemian suljettua teatterit maaliskuussa

2019 Teatterinjohtaja Heini Tola jää eläkkeelle, uutena johtajana aloittaa Hanna Kirjavainen. Kirjavaisen ensimmäinen ohjaus Teatteri Avoimissa Ovissa, *Villahousuhäpeä*, saa ensi-iltansa.

2018 20-vuotisjuhlanäytelmä *Papin perhe*

2013 Avoimet Ovet avaa uuden näyttämön Erottajalla 15-vuotisjuhlanäytelmällä *Huojuva talo*

2012 Kansanvalistusseuran säätiö irtisanoo teatterin vuokrasopimuksen

2009 Vuoden Teatteri -palkinto

2008 10-vuotisjuhlanäytelmä *Yksityisiä keskusteluja*

2004 Heini Tola aloittaa taiteellisena johtajana

2003 Liisi Tandefelt jää eläkkeelle ja kutsuu johtajaksi Heini Tolan

2002 Heini Tola vierailee ohjaajana *Sisäkuvia*-esityksessä

1998 Teatteri Avoimien Ovien Ystävät ry perustetaan. Liisi Tandefelt aloittaa teatterinjohtajana. Ensimmäiset esitykset omassa tilassa

1997 Teatterille löytyy pysyvä tila Töölöstä vanhasta pankkisalista

1994 Teatteri Avoimien Ovien Kannatusyhdistys ry perustetaan

"Mun mieleen on jäänyt prinsessasaduista se, että ne prinsessat on kauniita ja että niiden elämä on välillä kurjaa, mutta suurimmaksi osin prinsessan elämää. Prinsessan elämä on sellasta, että sä saat kaiken, mitä sä haluat ja sä pukeudut hienosti ja kaikki ihailee sua."

-Vera, 18 v.

Taidelainaamo
Art Lending

**NYKY-
TAIDETTA
MATALALLA
KYNNYKSELLÄ**

**HELSINGIN TAITEILIJASEURAN
TAIDELAINAAMO**

Rikhardinkatu 3, 00130 Helsinki
ti-pe 12-18, la-su 12-16

- Paikallisten ammattikuvataiteilijoiden teoksia yksityisille ja yrityksille
- Lainaa tai osta omaksi, alk. 20 €/kk
- Maalauksia, grafiikkaa, valokuvia, veistoksia ym. Valitse lähes 10 000 teoksesta!
- Lahjakortit paikan päältä ja sähköisesti

TUTUSTU YLTÄKYLÄISEEN
VALIKOIMAAMME ➔

taidelainaamo.fi

TEATTERI

AVOIMETOVET

Erottajankatu 5, 00130 Helsinki

lipunmyynti (09) 4342 510
ti klo 14–17, ke-pe klo 11–14
Lippupiste 0600 900 900 (2 €+pvm)
www.avoimetovet.fi